

Біле Ікло

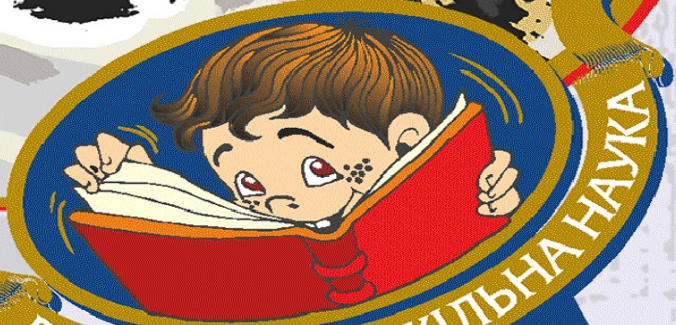
КУПИТИ

Про книгу

У повісті «Біле Ікло» видатного американського письменника йдеться про вовчєня Біле Ікло, про його життя в лісі та поміж людей. Не менш цікавими та захоплюючими є й інші твори Джека Лондона, в яких він розповідає про людські безкорисливість і дружбу, мужність і самовідданість, героїзм і гідність. Для широкого кола читачів.

Джек Лондон

Біле Ікло

БОГДАНОВА ШКІЛЬНА НАУКА

Джек Лондон

БІЛЕ ІКЛО

Вибрані твори

Переклад з англійської:
*В. Гладкої, К. Корякіної, П. Соколовського,
О. Косач-Кривнюк, О. Тереха, Д. Лисиченка*

У повісті «біле ікло» видатного американського письменника йдеться про вовчєня Біле Ікло,
про його життя в лісі та поміж людей.

Не менш цікавими та захоплюючими є й інші твори Джека Лондона, в яких він розповідає
про людські безкорисливість і дружбу, мужність і самовідданість, героїзм і гідність.

Для широкого кола читачів.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, 46002, тел./факс (0352)52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Збут: (0352) 43-00-46, (050) 338-45-20

Книга поштою: тел.: (0352) 51-97-97, (067) 350-18-70, (066) 727-17-62

mail@bohdan-books.com

тел.: (044) 296-89-56; (095) 808-32-79, nk-bogdan@ukr.net

ISBN 978-966-10-7446-9

Про себе¹

«Я народився в Сан-Франциско у 1876 році. У п'ятнадцять років я був уже дорослий, і якщо мені вдавалося зберегти кілька центів, то я витрачав їх не на цукерки, а на пиво, бо вважав, що чоловіки повинні купувати саме пиво. Тепер, коли я став удвічі старший, мені так хочеться відчувати юначий запал, бо у мене не було справжньої молодості, і зараз я дивлюсь на світ не так серйозно, як раніше. І хто знає, може я ще матиму цю юність! Чи не раніше за все у житті я зрозумів, що таке відповідальність. Я зовсім не пам'ятаю, як мене вчили грамоті, — читати і писати я умів з п'ятирічного віку, — та знаю, що вперше я пішов до школи в Аламеді, а потім ми переїхали на ранчо, і там, з восьми років, я старанно працював.

Другою моєю школою, де я намагався здобути знання, був один безпутний заклад в Сан-Матео. Для кожного класу там була одна окрема парта, але часто парти були не потрібні, бо вчитель приходив п'яний. Хтось зі старших хлопчаків нерідко бив його, а він, у свою чергу, лупцював молодших учнів — уявіть лишень, що це була за школа. Ні в кого з моїх рідних і знайомих не було жодного інтересу до літератури — мабуть, найближчим до неї був мій прадід: цей валлієць був повітовим писарем, і в глухих лісах він з ентузіазмом проповідував Євангеліє, за що отримав прізвисько «патер Джон».

Змалку мене вражало невігластво людей. У дев'ять років я запоем прочитав «Альгамбру» Вашингтона Ірвінга і ніяк не міг змиритися з тим, що ніхто на ранчо про цю книгу нічого не знає. Довгий час я думав, що таке невігластво панує лише у нашому селі, а в місті все повинно бути інакше. І от одного разу до нас на ранчо приїхав чоловік з міста. Черевики у нього були начищені до блиску, пальто сукняне; це

найзручніший момент, — подумав я, — обмінятися думками з освіченою людиною. У мене була збудована з цегли від старого, зруйнованого димаря своя власна Альгамбра — башти, тераси, все розмічене і позначене крейдою. Я провів гостя до своєї фортеці і почав розпитувати у нього про «Альгамбру». На жаль, він виявився таким же темним, як і жителі ранчо, і мені довелося втішитися думкою, що на світі є лише дві розумні людини — Вашингтон Ірвінг і я.

Крім «Альгамбри», я читав у той час зазвичай десятицентові романи (я брав їх у наймитів) і газети, — з газет служниці дізнавалися про захоплюючі пригоди бідних, але добродішних продавщиць... Величезне враження викликала у мене повість Віда «Сігна». Я жадібно перечитував її упродовж двох років. З розв'язкою цього твору я ознайомився, будучи вже дорослим: фінальні Розділи у моїй книзі були відсутні, і я разом з героєм повісті літав у мріях, не підозрюючи, як і він, що попереду його очікує грізна Немезида. Мені доручили в цей час слідкувати за бджолами; сидючи під деревом від світанку до вечора і очікуючи, коли вони почнуть роїтися, я досхочу читав і мріяв.

Ліворморська долина — доволі нудне місце. Мої марення порушувала одна-єдина подія — роїння бджіл.

Я здіймав тривогу, і всі мешканці ранчо вибігали з горщиками, каструлями і відрами, наповненими водою.

Я пригадую, що перший рядок у повісті «Сігна» звучав так: «Це був лишень маленький хлопчик»; однаке він мріяв про те, що стане відомим музикантом, і перед ним буде схилятися уся Європа. Маленьким хлопчиком був і я... Чому ж і мені не стати таким же, яким хотів стати «Сігна»?

Життя на каліфорнійському ранчо здавалось мені надзвичайно нудним; щодня я мріяв піти ген за горизонт і побачити світ. Вже тоді я

чув шепіт, який кликав у дорогу;

я прагнув краси, хоча у тому, що мене оточувало, не було ні крапельки прекрасного. Пагорби і долини були як більмо на оці, мене нудило від них — я полюбив їх лише тоді, коли розлучився з ними.

Мені було одинадцять років, коли я покинув ранчо і переїхав в Окланд. Багато часу провів у оклендській публічній бібліотеці, жадібно читаючи усе, що потрапляло під руку, — від довгого сидіння за книгами у мене з'явилися ознаки віттової хвороби. У міру того, як світ відкривав переді мною свої таємниці, я втрачав ілюзії. Засоби до життя я заробляв, продаючи газети на вулиці; відтоді й до шістнадцяти років я змінив багато занять — робота у мене чергувалася з навчанням, навчання — з роботою.

У ті роки в мені палала жага пригод, і я пішов з дому. Я не утік, я просто пішов, — вплив у затоку і приєднався до устричних піратів. Їх дні минули, і якби мене надумали судити за піратство, я сів би за ґрати років на п'ятсот.

Пізніше я плавав матросом на шхуні і ловив лососів. Майже неймовірно, та наступним моїм заняттям була служба у рибному патрулі: я повинен був затримувати порушників законів рибальства. Немало таких злочинців — китайців, греків, італійців — займалися тоді незаконною ловлею, і не один дозорний з охорони поплатився життям за спроби припинити їхню злочинну діяльність. При виконанні службових обов'язків у мене була єдина зброя — сталева виделка, та я безстрашно, як справжній чоловік, залазив на борт човна браконьєрів і арештовував його господаря.

Потім я найнявся матросом на корабель і поплив до берегів Японії — це була експедиція за котиками. Пізніше ми побували і в Беринговому морі. Після семимісячного полювання на котиків я, повернувшись у

Каліфорнію, займався різною роботою: згрібав вугілля, був портовим вантажником, працював на джгутовій фабриці; працювати доводилося від шостої ранку до сьомої вечора. Я розраховував наступного року знову поплисти на полювання за котиками, та запізнився приєднатися до своїх товаришів по кораблю. Вони відпливли на «Мері Томас», — це судно загинуло з усією командою.

У ті дні я не систематично займався у школі, писав звичайні шкільні твори і отримував за них звичайні оцінки; намагався я писати і працюючи на джгутовій фабриці. Робота забирала тринадцять годин на добу, а оскільки я був молодий і любив повеселитися, то часу на літературу бракувало. Якось газета «Колл» оголосила премію за нарис. Мама вмовляла мене ризикнути, я так і зробив, написавши нарис під назвою «Тайфун біля берегів Японії». Дуже втомлений і сонний, знаючи, що завтра о половині п'ятої мені потрібно уже бути на ногах, я опівночі почав писати, і писав не відриваючись, доки не написав дві тисячі слів, максимально дозволений розмір статті, — але тему свою я розвинув лише наполовину. Наступної ночі я, такий же втомлений і сонний, знову сів за писання, і написав ще дві тисячі слів. На третю ніч я лише скорочував і викреслював, добиваючись того, щоб мій нарис відповідав вимогам конкурсу. Першу премію присудили мені; другу і третю отримали студенти Стенфордського і Берклейського університетів.

Успіх на конкурсі газети «Колл» примусив мене подумати серйозно взятися за перо, але я все ще був надто невгамовний, мене все кудись тягнуло, і літературні заняття я відкладав на майбутнє, — одну статтю, написану тоді для «Колл», газета не прийняла.

Я обійшов усі Сполучені Штати від Каліфорнії до Бостона і повернувся на Тихоокеанське узбережжя через Канаду, де відбув

тюремне ув'язнення за бродяжництво...

Мені було дванадцять, коли я повернувся в Окленд і поступив у середню школу. Там видавали звичайний шкільний журнал. Його випускали раз на тиждень, — ні, мабуть, раз на місяць, — і я писав для нього оповідання: майже нічого не вигадуючи, я описував свої морські мандрівки і пригоди. У школі я провів рік і, щоб заробити на життя, одночасно працював воротарем.

Усе це вимагало такого напруження, що школу довелося кинути. Згодом я за три місяці самостійно пройшов трирічний шкільний курс і поступив у Каліфорнійський університет. На хліб я заробляв тоді роботою у пральні і літературою. Єдиний раз я працював з любові до роботи, але задача, яку поставив перед собою, виявилася занадто складною, і через півроку я покинув університет.

Як і раніше, я прасував сорочки та інший одяг у пральні і у кожную вільну хвилину писав. Я намагався встигнути і перше, і друге, але нерідко засинав з пером у руці. Тому звільнився з пральні і повністю віддався літературі, знову відчувши і красу життя, і чар мрій. Просидівши три місяці над рукописами, я вирішив, що письменника з мене не вийде, і вирушив у Клондайк на пошуки золота. Не минуло й року, як я захворів там цингою і був змушений повернутися на батьківщину: тисячу дев'ятсот миль я проплив морем у човні і встиг за цей час записати лише деякі подорожні враження. У Клондайку я знайшов себе. Там усі мовчать. Усі думають. Там здобуваєш правильний погляд на життя. Здобув його і я.

Поки я їздив у Клондайк, помер мій батько, і усі клопоти про сім'ю лягли на мене. В Каліфорнії почалися важкі часи, я залишився без

заробітку. Я нипав у пошуках роботи і написав оповідання «Униз рікою». Але його не прийняли. Доки вирішувалася доля твору, я встиг написати новий на двадцять тисяч слів, — його збиралася опублікувати у кількох номерах одна газета, та його теж забракували. Не переймаючись відмовами, я писав і писав. Нарешті каліфорнійський журнал прийняв одне моє оповідання і заплатив за нього п'ять доларів. Після цього «Чорний кіт» запропонував мені сорок доларів за ще одне оповідання. Так мої справи налагодилися, і у майбутньому мені, очевидно, не доведеться згрібати вугілля, щоб заробити на хліб, хоча раніше я умів тримати лопату в руках і можу взяти її знову.

Моя перша книга з'явилася у 1900 році. Я міг би чудово забезпечити себе газетярською роботою, та у мене було досить здорового глузду, щоб не піддатись спокусі і не стати рабом цієї машини, яка занапащає людину; вважаю, що молодих літераторів псує саме робота в газеті. Лише після того, як я добре зарекомендував себе у якості співробітника журналу, почав писати для газет. Я вірю у необхідність систематичної роботи і ніколи не чекаю натхнення. За характером я не лише безтурботна і нерозсудлива людина, але і меланхолік. Та я зумів перебороти у собі і те, й інше. На мене сильно вплинула дисципліна, яку я виховав у собі з юності. Старою матроською звичкою пояснюється, напевно, і те, що я лягаю спати завжди в один і той самий час, і сплю мало. П'ять з половиною годин — ось норма, якої я звичайно дотримуюсь.

Я дуже люблю спорт, з насолодою займаюся боксом, фехтуванням, плаванням, їздою верхи, управляю яхтою і навіть запускаю паперових зміїв. Хоча я і народився у місті, та мені більше подобається жити у передмісті. Та найкраще, звичайно, жити в селі — лише там ти

зливаєшся з природою... Своїми найкращими творами я вважаю «Лігу старих» та деякі сторінки з «Листів Кемптон-Весс». «Ліга старих» декому не подобається. Їм до вподоби більш яскраві та життєрадісні речі. Коли дні моєї юності залишаться позаду, я, мабуть, погоджуся з ними».

Джек Лондон

¹ У своєрідній автобіографії «Про себе» Джек Лондон розповідає про перші літературні спроби, успіхи і невдачі та описує свої життєві пошуки.

БІЛЕ ІКЛО

Частина перша. ПУСТЕЛЯ

Розділ I. УСЛІД ЗА ПОЖИВОЮ

Темний ялиновий бір похмуро чорнів понад обома берегами замерзлої річки. Напередодні вітер зірвав із дерев біле покривало інею, і тепер вони мовби тулилися одне до одного, чорні й зловісні в сутінках надвечір'я. Глибока незмірна мовчанка панувала над країною, а сама ця країна була така пустельна й непорушна, така самотня і холодна, що від неї навіть тугою не віяло. Тут чувся сміх, але страшніший за будь-яку тугу, — сміх невеселий, як сфінксова посмішка, сміх, як мороз, холодний і жахливий. То владна, затаєна в собі споконвічна мудрість глузувала з життя, з марних його поривань. То була Пустеля, жорстока, льодосерда північна Пустеля.

Але життя, зухвале і відважне, прийшло й сюди. Замерзлою річкою пробирався запряг собак, схожих на вовків. Кудлата їхня шерсть узялася памороззю, а віддих замерзав у повітрі й осідав на шкурі крижаними кристаликами. На собаках була ремінна упряж з довгими й також ремінними посторонками, прив'язаними до санок. Санки, зроблені з грубої березової кори, не мали полозків і сунулись по снігу всім днищем. Передок санок було загнуто вгору, як сувій паперу, щоб не вгрузали в сніг, що хвилюю здіймався перед ними. На санках лежав вузький довгий ящик, міцно до них прив'язаний. Крім ящика, були ще й інші речі: укривала, сокира, кавник, сковорода, але передовсім впадав у вічі цей вузький довгий ящик.

Поперед собак, ледве волочачи широкі лижви, ішов чоловік. За

санками плентався другий. На санках у ящику лежав третій, який уже завершив свою земну працю. Пустеля здолала його й звалила з ніг, і більше вже ніколи не буде він ані рухатись, ані боротись. Пустеля не терпить руху. Життя — це виклик Пустелі, бо життя є рух, а Пустеля завжди намагається знищити все рухоме. Вона заморожує воду й не пускає її пливти в море, вона витискає сік з дерев, аж поки вони промерзнуть до самого серця; але найлютіше, найжахливіше катує вона і гнобить людину, намагаючись її скорити, бо людина — найневгамовніша у світі істота, що завжди повстає проти законів Пустелі, за якими всякий рух кінець кінцем мусить спинитися.

Та все-таки спереду і ззаду санок ступало двоє невгамовних і безстрашних людей, яких ще не здолала смерть. Вони були загорнені в хутра й м'які вичинені шкіри, їхні вії, щоки й губи взялися інеєм від замерзлого віддиху, і обличчя не знати було зовсім. Вони здавалися якимись привидами-могильниками, що десь у царстві тіней ховають третього привида. Але то були живі люди, що прийшли сюди, в цей край самоти, глуму й мовчання; то були маленькі сміливці, що шукали великих пригод, що відважилися стати на герць із могутнім світом, далеким, чужим і мертвим, як безмежний простір космосу.

Вони йшли мовчки. З усіх боків їх оточувала тиша, яку вони відчували, немов щось матеріальне. Вона тиснула на розум, як вода на великій глибині тисне на тіло водолаза. Вона гнітила їх безмежністю і непорушністю свого закону. Вона не минула жодної найдальшої закутини в їхній свідомості, вичавила з неї, як вичавлюють сік з винограду, увесь фальшивий запал і всю надмірну самовпевненість людської душі, аж доки вони відчували себе малесенькими й мізерними цятками, порошинками з обмеженим розумом і куценьким хистом, іграшками потужних і сліпих стихійних сил.

Минула година, за нею друга. Тьмяне світло короткого безсонячного дня почало вже мерхнути, коли серед німої тиші звідкись іздалеку долинуло кволе виття. Воно відразу піднеслося вгору, на кілька секунд

завмерло на високій ноті, тремке й напружене, а потім поволі стихло. Можна було подумати, що це зойк якоїсь загиблої душі, коли б не бриніли в ньому нотки сумної люті й голодного завзяття. Чоловік, що був попереду, озирнувся і вловив погляд чоловіка, що йшов за санками. Дивлячись один на одного поверх довгого ящика, вони кивнули головами.

І знову гостре виття, неначе голкою, пронизало тишу. Обидва чоловіки прислухалися, звідки ці звуки. Вони линули зі снігових просторів, якими щойно проїздили подорожні. Наче у відповідь, виття почулося втретє, теж ззаду, цього разу трохи лівіше.

— Це за нами, Білле, — сказав той, що йшов попереду.

Голос його був хрипкий і якийсь неприродний, говорив він натужно.

— З м'ясом скрута, — відказав його товариш. — Це вже відколи і кролячого сліду я не бачив.

Вони замовкли, хоч і далі напружено прислухались до голодного виття, яке весь час було чути позаду.

Коли вже зовсім смеркло, вони повернули собак до ялиць на березі річки й там отаборились. Труна, що її поклали біля вогню, правила й за стіл, і за ослін. Збившись до купи по той бік вогню, собаки гарчали й гризлися, проте ніяк не хотіли бігти в темряву.

— Щось вони, Генрі, сьогодні дуже до вогню тиснуться, — промовив Білл.

Генрі, сидючи навпочіпки перед вогнищем і прилаштовуючи кавника зі шматком льоду, мовчки кивнув головою. Озвавсь він тільки тоді, як сів на труну й почав їсти.

— Вони знають, де краще вберегти свою шкуру, — сказав він. — Адже тут їх нагодують, а там їх самих зжеруть. Вони розумні собаки.

Білл похитав головою.

— Хто його зна.

Товариш поглянув на нього запитливо:

— Вперше чую, щоб ти сумнівався в їхньому розумі.

— Генрі, — сказав той, старанно пережовуючи боби, — ти часом не звернув уваги, як собаки гризлись, коли я їх годував?

— Та гризлись більше, ніж звичайно, — визнав Генрі. — А скільки в нас собак?

— Шестеро.

— Ось що, Генрі... — Білл спинився на мить, щоби надати більшої ваги своїм словам. — І я кажу, Генрі, що шестеро в нас собак. Я вийняв з торбини шість рибин і дав кожному собаці по рибині, Генрі, і однієї рибини не вистачило.

— Ти не так полічив.

— У нас шестеро собак, — незворушно повторив Білл. — Я вийняв шість рибин. Одновухому не вистачило. Довелося витягти з торби ще одну рибину.

— У нас тільки шестеро собак, — наполягав Генрі.

— Генрі, — вів своєї Білл, — я не хочу сказати, що всі були собаки, але по одній рибині з'їли семеро...

Генрі перестав жувати, подивився через вогонь і полічив собак.

— Їх тільки шестеро зараз, — сказав він.

— Я бачив, як один біг по снігу, — відповів Білл зі спокійною впевненістю. — Тоді було семеро.

Генрі глянув на нього співчутливо.

— Я буду страшенно радий, коли ця подорож скінчиться, — зауважив він.

— Що ти цим хочеш сказати?

— А те, що оцей наш вантаж впливає на твої нерви, і тобі ввижається невідь-що.

— Отож і я подумав, — відповів Білл повагом. — Коли я побачив, що один побіг, то зразу глянув на сніг. На ньому лишилися сліди. Я полічив собак — усі шестеро були на місці. Сліди ті й досі на снігу. Коли хочеш, можу показати.

Генрі не відповів нічого й мовчки жував собі. Упоравшись із

вечерею, він запив її кухлем кави і втер рота верхнім боком долоні.

— Отже, ти гадаєш, це був...

Його перебило протягле сумне виття, що долинуло звідкись із темряви. Генрі спинився, прислухався і, махнувши в той бік рукою, докінчив:

— ...один із тих?

Білл кивнув головою.

— Нехай мені очі повилазять, коли я думаю інакше! Ти сам бачив, як гризлися собаки.

Виття дужчало й лунало тепер з усіх боків; тиша перетворилась на пекельний галас. Перелякані собаки, збившись до купи, тиснулися так близько до вогню, аж займалася шерсть. Білл підкинув у вогонь хмизу й запалив люльку.

— Щось ти зовсім зажурився, Білле, — сказав його товариш.

— Генрі... — Білл якусь хвилину в задумі пахкав люлькою. — Я оце думаю, Генрі, що цей чоловік значно щасливіший, ніж ми з тобою. — Він постукав пальцем по труні, на якій вони сиділи. — Як ми з тобою, Генрі, помremo, то добре ще, коли нас закидають камінням, щоб собаки не розтягли.

— Ну, ми не те, що він: у нас нема ні близьких людей, ні грошей, — промовив Генрі. — Хто б де нас поволік ховати в таку далечінь.

— Ніяк не доберу, Генрі, чого такий чоловік, як оцей, що на батьківщині в себе був лордом абощо і ніколи не мусив дбати ні про їжу, ні про одяг,— чого він зашніпився сюди, на цей Богом забутий край світу? Цього я ніяк не збагну.

— Еге, сидів би вдома, то дожив би до глибокої старості, — погодився Генрі.

Білл розкрив рота щось сказати, але передумав і лише мовчки показав на стіну темряви, що обступила їх з усіх боків. Обрисів не можна було розгледіти в мороці ночі, — видніла тільки

пара очей, що горіли, мов жарини. Генрі показав головою на другу пару, на третю, їх було уже багато, і вони кільцем оточили табір, пересувалися з місця на місце, гаснули і тут-таки знову спалахували.

Неспокій собак дедалі більшав, і раптом, охоплені сліпим жахом, вони щільно присунулись до вогню, полохливо тиснучись і припадаючи людям до ніг. Продираючись уперед, один собака потрапив у вогонь і заскавучав з болю та ляку, а в повітрі засмерділо смаленою шерстю. Кільце миготливих очей ворухнулося на мить і трохи відступило далі, але, коли собаки заспокоїлись, знову опинилося на тому самому місці.

— Оце біда, Генрі, що набоїв у нас мало.

Білл, докуривши люльку, допоміг товаришеві розстелити хутра та укривало на ялиновім гіллі, що він розклав поверх снігу ще перед вечерею. Генрі щось пробурчав і став розв'язувати мокасини.

— Скільки, кажеш, набоїв у тебе лишилось?

— Три,— була відповідь. — А зараз би згодилося й триста. Тоді би я показав їм, клятим!

Він сердито посварив кулаком туди, де світилися очі, і дбайливо поставив свої мокасини біля вогню.

— Та хоч би вже цей мороз пересівся! — заговорив він знову. — Ось уже два тижні все п'ятдесят градусів.

І чого це я подався у цю подорож? Не до душі вона мені, Генрі. Щось воно не зовсім гаразд. Коли б уже швидше приїхати і хай йому грець. Оце б сиділи тепер коло вогню у форті Мак-Геррі й грали б собі в крибедж. Добре було б!

Генрі тільки пробурчав щось і заліз у свою постіль. Він уже засинав, коли товариш збудив його.

— Слухай, Генрі, коли той чужий приходить їсти рибу, то чого ж собаки не кидаються на нього? Ніяк не можу цього втямити.

— Ти щось занадто нетямкий став, Білле, — почув він напівсонну відповідь. — Раніш я не помічав цього в тебе. Краще мовчи й

укладайся, а завтра встанеш здоровісінький. У тебе печія, тож ти й не маєш спокою.

Вони спали поряд, під однією ковдрою, і обидва надсадно дихали. Вогнище вже догоряло, і кільце палаючих очей, яке оточувало табір, змикалось дедалі тісніше. Коли якась пара очей присувалася занадто близько, собаки, що полохливо трималися купи, сердито гарчали. Один раз вони навіть Білла розбурхали. Обережно, щоб не збудити товариша, він виліз з-під ковдри й підкинув ще хмизу в огонь. Коли полум'я розгорілось, кільце очей відсунулось далі. Біллів погляд спинився випадково на собаках. Він протер очі й хвилину пильно дивився на них, а потім знову заліз під ковдру.

— Генрі! — гукнув він. — Генрі!

Генрі застогнав, прокидаючись, і спитав:

— Що там?

— Нічого, — була відповідь, — тільки собак знову семеро. Я оце щойно перелічив.

Генрі на те буркнув щось, а тоді знову захропів.

Уранці він підвівся перший і розбудив товариша. Була вже шоста, але до світанку залишалось ще три години. Поки Білл згортав постіль і вкладав речі на санки, Генрі заходився поночі готувати сніданок.

— Слухай, Генрі, — раптом озвався Білл. — Скільки, ти кажеш, у нас собак?

— Шестеро.

— А отже ні! — заявив переможно Білл.

— Знову семеро? — спитав Генрі.

— Ні, п'ятеро. Один десь дівся.

— Що за чортівня! — сердито вигукнув Генрі і, покинувши сніданок, пішов лічити собак.

— Твоя правда, Білле, — сказав він. — Феті зник.

— І не помітили як. Шукай тепер вітра в полі.

— Оце не щастить, — зауважив Генрі. — Вони його живцем проковтнули. Я певен, що він скавчав у них, клятих, у горлянці!

— Феті завжди був дурний, — мовив Білл.

— Але й найдурніший собака не такий дурний, щоб іти на певну смерть.

Генрі критично оглянув решту собак, швидко оцінюючи в голові, чого кожен з них вартий.

— Жоден з цих собак не зробив би такої дурниці, — додав він.

— Та їх і дрючком від вогнища не відженеш, — погодився Білл. — Я завше був такої думки, що у Феті не всі дома.

Таким надгробним словом було вшановано собаку, що загинув на Далекій Півночі, — і воно аж ніяк не було скупішим за епітафії іншим собакам, ба навіть і людям.

Розділ II. ВОВЧИЦЯ

Поснідавши й склавши на санки свій убогий справунок, люди залишили привітне вогнище й рушили в темряву. І одразу ж почулося дике й тужливе виття — крізь морок і холод воно долинало до них звідусіль. Було не до розмов. Розвиднілось о дев'ятій годині. О дванадцятій небо на півдні ледь порожевіло — в тому місці, де опуклість землі стає стіною між південним сонцем та світом Півночі. Але цей рожевий відтінок незабаром зблякнув. Сіре денне світло трималося до третьої години, а тоді й воно згаснуло, і полярна ніч огорнула своїм покровом пустельну мовчазну землю.

Коли смеркло, хиже виття стало дужчати. Воно линуло з лівого боку, з правого, ззаду і часом так близько, що собак опадав жах, і вони починали панічно шарпатися у запрягу.

Після одного такого нападу страху, розплутавши разом з Генрі посторонки, Білл промовив:

— Коли б уже вони натрапили на яку дичину й дали нам спокій.

— Отож, слухати їх — аж за спиною дере, — погодився Генрі.

Більше вони не розмовляли, доки знов не зупинилися на спочинок.

Генрі стояв, нахилившись над казанком з бобами,— підкладав у нього льоду, коли нараз почув удар, крик Білла й пронизливе скавучання собак. Він випростався й побачив якусь невиразну темну тінь, що майнула по снігу й зникла в темряві. А потім він побачив, що Білл стоїть серед собак, чи то зраділий, чи то похнюплений, і в одній руці тримає замашного дрючка, а в другій — хвоста в'яленого лосося.

— Таки потяг половину, — сказав він, — але я його добре вгрів. Чув, як заверещав?

— А що він за один? — спитав Генрі.

— Не розгледів. Знаю тільки, що й ноги, й паща, й шерсть, як у кожного собаки.

— Мабуть, приручений вовк.

— Авжеж, приручений, чорти б його взяли, коли з'являється саме тоді, як годують собак, і хапає їхню пайку риби.

Цього вечора, коли вони сиділи після вечері на довгому ящику, смалячи люльки, кільце блискучих очей ще більше повужчало.

— Коли б хоч яке стадо лосів сполохали та дали нам спокій,— сказав Білл.

Генрі пробурмотів щось не дуже люб'язне, і з чверть години вони сиділи мовчки. Генрі дивився на вогонь, а Білл на кільце очей, що палали в темряві тепер уже зовсім близько від вогнища.

— Коли би вже ми під'їжджали до Мак-Геррі,— знову почав він.

— Та замовчи ти зі своїм «коли би» та «коли би»! Розскиглився! — сердито вихопилось у Генрі. — В тебе просто печія, і того ти скімлиш. Прокотни ложку соди — і як рукою зніме, та й мені з тобою веселіше буде.

Вранці Генрі прокинувся від страшних прокльонів, що сипалися Біллові з уст. Він сперся на лікоть і побачив, як його товариш стоїть

серед собак біля розкладеного вогнища — руки обурено піднесені вгору, лице скривлене від гніву.

— Гей! Що там таке? — крикнув Генрі.

— Фрог щез, — була відповідь.

— Невже?

— Та кажу ж тобі — щез.

Генрі враз вихопився з-під укривала й кинувся до собак. Перелічивши їх уважно, він разом з Біллом став так само люто проклинати Пустелю, що забрала в них іще одного собаку.

— Фрог був найдужчий з цілого запрягу, — нарешті сказав Білл.

— Та й не дурний, — додав Генрі.

Така була друга епітафія за ці два дні.

Поснідавши похмуро, вони запрягли решту собак у санки. День був такий самісінький, як і попередні. Обоє без слів тяжко посувались уперед по замерзлій землі. Мовчанку порушувало тільки виття їхніх переслідувачів, що невидимі йшли за ними назирці. Коли після полудня посутеніло, переслідувачі, своїм звичаєм, підступили ближче, і виття їхнє чути було трохи не поруч. Собаки лякалися, шарпалися неспокійно. Генрі з Біллом не раз мусили розплутувати посторонки, і це ще більше гнітило їх.

— Ну, це вже припне вас, дурні тварюки, — задоволено сказав Білл увечері, упоравшись зі своєю роботою.

Генрі облишив вечерю і підійшов подивитись. Його товариш прив'язав собак до палиці, як то роблять індіанці. На шию кожному собаці він надів ремінну петлю і до неї біля самої шиї, щоб собака не дістав зубами, прив'язав довгу грубу жердину. Кінець жердини він прикрутив ремнем до кілка, забитого в землю. Отож собаки не могли перегризти ремня коло шиї, а жердина заважала їм перегризти його біля кілка.

Генрі схвально кивнув головою.

— Лишень так і втримаєш Однорухого, — сказав він. — Цей

перекусить ремінь, все одно як ножем черкне, хіба що не так швидко. Вранці тепер усі будуть цілі.

— Ще б пак! — ствердив Білл. — Коли ще хоч один собака пропаде, я завтра не питиму кави.

— Знають кляті, що в нас нема чим стріляти, — зауважив Генрі, лягаючи спати, і показав на мерехтливе кільце навкруг. — Коли б їм послати хоч зо два постріли, вони б стали поштивіші. Що не ніч, підходять ближче. Відведи-но очі від огню та подивись туди уважніш... Бачиш он того?

Часину вони допитливо стежили за невиразними силуетами, що пересувалися там, де не сягало світло багаття. Пильно вдивляючись туди, де світилася пара очей, можна було розгледіти в темряві обриси звіра. Час від часу навіть видно було, як вовки переходять з місця на місце.

Увагу Білла й Генрі привернув гамір серед собак. Одновухий то страшенно скавчав, пориваючись у темряву, то, відступаючи назад, люто гриз жердину.

— Дивись-но, Білле, — шепнув Генрі.

В коло, освітлене вогнищем, прослизнув якимось боком звір, схожий на собаку. В рухах його відчувались і острах, і зухвалість. Обережно позираючи на людей, він усю свою пильність зосередив на собаках. Одновухий метнувся до чужинця, наскільки дозволяла йому жердина, і відчайдушно заскавучав.

— Цей одновухий дурень щось не дуже й боїться, — зауважив упівголоса Білл.

— Вовчиця, — пошепки відповів Генрі. — Тепер ясно, що воно з Феті й Фрогом. Її випустила зграя як принаду: вона заманює собак, а тоді все кодро кидається і загризає їх.

Багаття затріщало, одна головешка засичала й відкотилась убік. Звір умить відскочив і щез у темряві.

— Знаєш, що я думаю, Генрі? — сказав Білл.

— Що?

— Я думаю, що це її почастивав я тоді дрючком.

— Не маю сумніву, — відповів Генрі.

— І ось що я хочу сказати, — мовив далі Білл. — Вона не боїться багаття, а це річ підозріла й неприємна.

— І знає вона напевне більше, ніж годиться знати порядному вовкові, — погодився Генрі. — Вовк, що приходить саме тоді, як годують собак, либонь, таки досвідчений.

— У старого Вілена був колись собака, і от він утік з вовками, — думав уголос Білл. — Це вже я знаю. Я сам його підстрелив у вовчій зграї на лосиному пасовищі біля Малого Прута. Старий Вілен плакав, як дитина. Казав, що три роки не бачив свого собаки. Увесь цей час той ганяв з вовками.

— Мені здається, ти вгадав, Білле. Цей вовк — таки собака, і він не раз їв рибу з людських рук.

— Якщо я матиму нагоду, то, хоч він вовк, хоч ні, буде з нього комусь м'ясо, — заявив Білл. — Нам не можна більше втрачати собак.

— Але ж у нас тільки три набої, — заперечив Генрі.

— Я вижду, щоби стріляти напевно, — була відповідь.

Уранці Генрі розпалив вогонь і зварив сніданок під голосне Біллове хрюпіння.

— Ти так смачно спав, що не хотілось тебе чіпати, — сказав він, будячи товариша снідати.

Білл, ще сонний, почав снідати. Побачивши, що його кухоль порожній, він простяг руку до кавника. Але кавник був задалеко, біля Генрі.

— Слухай, Генрі, — лагідно дорікнув він, — ти не забув нічого?

Генрі уважно розглянувся і похитав головою. Білл показав йому порожній кухоль.

— Сьогодні ти не питимеш кави, — сказав Генрі.

— Невже вся збігла? — стурбовано запитав Білл.

— Ні, не збігла.

— Гадаєш, вона мені завадить?

— Ні, чого там.

Білл аж почервонів, заходячись гнівом.

— То, може, ти мені поясниш, у чому заморока? — сказав він.

— Спенкер зник, — відказав Генрі.

Не поспішаючи, з виглядом людини, що покійно скоряється лихові, Білл обернувся і з місця полічив собак.

— Як це сталося? — байдуже спитав він.

Генрі знизав плечима.

— Не знаю. Чи не Одновухий це перегриз йому ремня. Сам він ніяк не міг, це певно.

— Холерний собацюра, — повільно й спокійно промовив Білл, нічим не виявляючи люті, що клекотіла в ньому. — Не міг дістати свого ремня.

— Ну, тепер уже Спенкерові не клопітно. Перетравлюється собі в шлунках щонайменше двадцятьох вовків. — Така була епітафія, що дав Генрі третьому загиблому собаці. — Бери кави, Білле.

Але той похитав головою.

— Та пий, — пропонував Генрі, взявши кавника.

Білл відсунув кухля.

— Я не хочу бути патякалом. Сказав, що не питиму, коли пропаде хоч один собака, — і не питиму.

— А кава ж смачна, — спокушав Генрі.

Однак Білл був непохитний, їв свій сухий сніданок і присмачував його прокльонами на адресу Одновухого, що втяв такий вибрик.

— Сьогодні на ніч припну їх так, що не дістануть один одного, — сказав він, коли друзі рушили в дорогу.

Пройшли вони ярдів сто, коли раптом Генрі, — він ішов попереду, — нагнувся і підняв якусь річ, що потрапила йому під плетену лижву.

Було поночі, і він не міг її розгледіти, але навпомацки впізнав, що це таке, і жбурнув її назад. Річ ударилась об санки, відскочила від них і впала просто Біллові на лижви.

— Може, це тобі придасться! — гукнув Генрі.

Білл аж ахнув. Оце все, що лишилося від Спенкера, — оцупок, до якого той був прив'язаний.

— Вони злигали його з усіма бебехами, — сказав він.— Ломака гола, як бубон. Навіть ременя з'їли з обох кінців. Я кажу тобі, Генрі, вони збіса голодні, і поки ми доїдемо, і до нас доберуться.

Генрі зневажливо всміхнувся.

— Правда, за мною вовки ще не ганялись, але бувало й гірше, і нічого — бачиш, живий. Щоб порішити такого, як я, синашу мій, якогось там десятка настирливих тварюк замало.

— Не знаю, не знаю, — пробурмотів зловісним тоном Білл.

— Ну то потім дізнаєшся, як під'їжджатимемо до Мак-Геррі.

— Щось не дуже в це віриться, — затявся на своєму Білл.

— Просто ти охляв, та й усе, — авторитетно заявив Генрі. — Хіни тобі треба. Ось тільки-но доберемось до Мак-Геррі, я тобі добренну порцію вгачу.

Білл пробурчав свою незгоду з таким діагнозом і замовк. День був, як і попередні. Розвиднилось о дев'ятій. О дванадцятій обрій на півдні порожевів од невидимого сонця, і почалося холодне похмуре надвечір'я, потім знов насунув смерк, а через три години його мала заступити ніч.

Коли сонце марно спробувало виглянути з-за обрію, Білл витяг із санок свою рушницю і сказав:

— Ти йди вперед, Генрі, а я піду гляну, що там діється.

— Краще ти тримайся санок, — запротестував Генрі.— У тебе тільки три набойі. А то хтозна, що може статися...

— А тепер хто скімлить? — спитав, тріумфуючи, Білл.

Генрі не відповів нічого й поплентався сам далі, тільки весь час

оглядався тривожно в сіру пустку, де зник його товариш. Через годину, йдучи навпростець, Білл наздогнав санки.

— Вони порозбігались і никають на всі боки, — сказав він.— Дичини шукають, але й від нас не відступаються. Вони, бач, певні, що ми їхніх зубів не уникнемо, і знають, що треба лише трохи почекати. А тим часом нишпорять поблизу, щоб чимось поживитись.

— Ти хочеш сказати, їм так здається, що ми від них не втечемо? — поправив Генрі з притиском.

Та Білл не слухав його.

— Я деяких бачив, — страшенно худющі. Гадаю, що їм уже кілька тижнів нічого не перепало, крім Феті, Фрога й Спенкера, а їх така сила, що де там цього б вистачило! Схуднули, що далі вже нікуди. Ребра — наче пральна дошка, а животи попідтягало до самого хребта. Кажу тобі, вони у відчаї. От-от почнуть казитися з голоду, і тоді лиш начувайся!

За кілька хвилин Генрі, що йшов тепер позаду санок, тихенько свиснув застережливо. Білл оглянувся і спокійно зупинив собак. Зовсім на видноті, на самій дорозі, за поворотом, що його санки тільки-но проїхали, вихопилась кудлата звірина. Носом до сліду, вона бігла за ними легко й спритно. Коли санки спинились, вона й собі стала, витягла морду й пильно подивилась на них, тремтячими ніздрями внюхуючись у людський запах.

— Вовчиця, — сказав Білл.

Собаки полягали на сніг. Він обійшов їх і став біля санок поруч. Обидва стежили за чудною твариною, що ось уже кілька днів женеться за ними і встигла погубити половину їхнього запрягу.

Виждавши трохи, звір підбіг на кілька футів уперед. Потім ще раз так само і ще, аж опинився за яких сотню ярдів від санок. Коло ялин він знову пристав і, піднявши морду, носом і очима вивчав людей, що стежили за ним. Він дивився на них якимсь чудним сумним поглядом, мов той собака, тільки що й сліду собачої відданості не було в цьому

погляді. Це був сум, породжений голодом, жорстоким, як вовчі ікла, і немилосердним, як сам мороз.

Звір був великий, як на вовка; дуже худий, але напевне один з найбільших представників своєї породи.

— Футів два з половиною зростом, — визначив Генрі, — і, либонь, не менше як п'ять футів до хвоста.

— Але яка дивна масть, — зауважив Білл. — Аж коричнева ніби. Я зроду не бачив рудих вовків.

Звісно, шерсть вовчиці не була коричнева. Справжня вовча шерсть. Власне, сіра навіть, але з легким рудуватим відтінком, який то з'являвся, то зникав, уводячи тим в оману. Звичайнісінька сіра шерсть нараз мінилася якимось дивним рудуватим кольором, якому важко й назву дібрати.

— Як собі хочеш, але це чистий тобі ескімоський собака, і то здоровий, — сказав Білл. — Я би не здивувався, коли б він раптом замахав хвостом.

— Гей, ти, псюра! — гукнув він. — Ану ходи сюди, як тебе там!

— Ані крихти не боїться тебе, — засміявся Генрі.

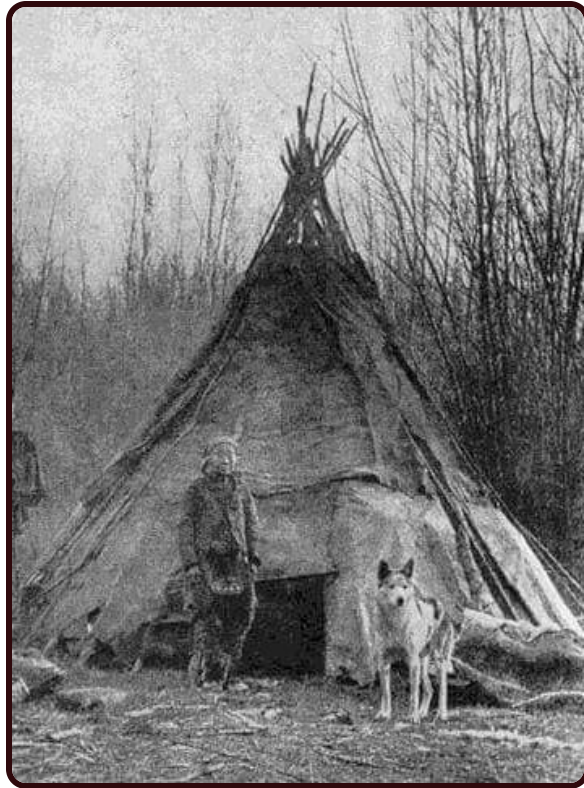
Білл замахав погрозово руками і голосно закричав, але звір не виявляв ніякого страху і тільки ще більше нашорошився. Він усе дивився на них з немилосердним голодним сумом. Перед ним було м'ясо, а він був голодний. Якби в нього вистачило духу, він би кинувся на них і зжер.

— Слухай, Генрі, — сказав Білл, несвідомо притишивши голос аж до шепоту, бо ж річ була поважна. —

У нас три набої. З такої відстані постріл певний. Не вцілити не можна. Він забрав у нас трьох собак, і треба покласти цьому край. Що ти скажеш?

Генрі кивнув головою на знак згоди. Білл обережно витяг із санок рушницю, але не встиг навіть націлитись, як вовчиця кинулася вбік і щезла між ялинами.

Товариші глянули один на одного. Генрі промовисто свиснув.

Одна з перших фотографій, що показує корінного американця з вовком — на відміну від міфів, створених про вовків поселенцями, індіанці підтримували близькі й теплі стосунки з вовками.

— Як це не спало мені на думку раніше! — вигукнув Білл, поклавши рушницю назад у санки. — Коли вовк приходить саме тоді, як годують собак, то він мусить знати й рушницю. Кажу тобі, Генрі, що оця тварюка — це вона все нам накоїла. Коли б не вона, в нас було б шестеро собак, а не троє. Їй-бо, Генрі, я таки доберуся до неї. На видноті її не вб'єш, занадто вже розумна вона. Але не я Білл, коли не вистежу її з засідки.

— Тільки далеко не відходь, — порадив Генрі. — Як накинеться на тебе ціла зграя, то три твої набої допоможуть, як мертвому кадило. Звірі збіса голодні, тож гляди, Білле, пильнуй.

Цього вечора отаборилися рано. Троє собак не могли везти санки так швидко й такий тривалий час, як це робили шестеро, і вони вже

помітно знесилили. Чоловіки теж рано повкладалися спати, а Білл, перш ніж залізти під ковдру, поприв'язував собак так, що вони не могли дістати один до одного.

Але вовки ставали чимдалі сміливіші і вже навіть серед ночі будили людей. Вони підходили так близько, що собаки починали казирися з ляку, і, щоб утримати знахабнілих драпуг на безпечній відстані, доводилось раз у раз підсичувати вогнище.

— Я чув, як матроси розповідають про акул, що пливуть за кораблями, — зауважив Білл, залізаючи під ковдру, раз ото так підкинувши хмизу до вогню. —

А вовки — це суходільні акули. Вони своє знають краще за нас і зовсім не прогулюються за нами. Зжеруть вони нас, Генрі. А певно, що зжеруть.

— Тебе то вже наполовину зжерли, коли ти таке плетеш, — відрубав Генрі. — Хто боїться різок, той все одно, що вже відшмаганий. Так і ти — все одно, що вже на зубах у вовків.

— Вони змолотили людей і не таких, як ми з тобою, — відповів Білл.

— Чи ти коли перестанеш скімлити? Вже слухати набридло!

Генрі сердито повернувся на другий бік, дуже здивувавшись, що Білл змовчав йому. Це зовсім на нього не схоже, його завше так легко роздратувати гострим словом. Генрі довго про це думав, аж доки заснув. Його остання думка, коли вже злипались повіки, була про Білла: «А й справді Білл засумував. Треба буде завтра його трохи розважити».

Розділ ІІІ. ГОЛОДНЕ ВІТТЯ

Ранок почався щасливо. За ніч не пропав жодний собака. Людям трохи відлягло від серця, і вони рушили далі серед мовчання, мороку та холоду. Білл, здавалося, забув свої сумні передчуття, що мучили

його напередодні, і став навіть жартувати з собаками, коли це близько полудня на повороті раптом перекинулися санки.

Все переплуталось. Запряг застряг між стовбуром та величезним валуном, і, щоби привести все до ладу, довелося розпрягти собак. Нахилившись над саньми, чоловіки силкувалися підняти їх, коли це Генрі ненароком побачив, що Одновухий біжить убік.

— Назад, Одновухий! — крикнув він, випростовуючись і обертаючись за собакою.

Та Одновухий ще більше наддав бігу, волочачи за собою свої посторонки. А там, на щойно пройденій дорозі, чекала на нього вовчиця. Наближаючись до неї, він нашорошив вуха й уже не біг, а йшов легкою дрібною ходою. Тоді й зовсім став. Він дивився на неї ласо, але з недовірою і острахом. Вовчиця, ніби всміхаючись, вискалила зуби, так наче загравала з ним. Потім грайливо ступила до нього декілька кроків і спинилась. Одновухий підійшов ближче до неї, все ще насторожений, нашорошивши вуха й високо піднявши голову та хвоста.

Він витягнув носа — обнюхатися з нею, але вона, грайливо кокетуючи, відступила. Щоразу, як він підступав на крок ближче, вона відступала назад. Так вона заманювала його все далі й далі від людей, коло яких він мав надійний захист. Раз у ньому ніби промайнула підозра — він повернув голову назад і глянув на перекинуті санки, на своїх товаришів по запрягу і на двох людей, що його кликали.

Але коли й сяйнуло йому щось таке, то вовчиця відразу ж розвіяла його нерішучість: вона підійшла до нього, обнюхалася з ним і знову стала, кокетуючи, відступати назад.

Тут Білл згадав про рушницю. Тільки ж рушниця була під перекинутими саньми. Поки Генрі допоміг йому підважити сани й дістати рушницю, Одновухий і вовчиця так близько підійшли одне до одного, що стріляти з такої відстані стало вже небезпечно.

Занадто пізно Одновухий зрозумів свою помилку. Ще не втямивши в чому річ, Білл і Генрі побачили, як він обернувся й помчав до них. А потім вони побачили, як навперейми йому, під прямим кутом до дороги, через сніг, величезними стрибками гналося з десятеро худих сірих вовків. Умить де й ділися грайливість і кокетство вовчиці, — загарчавши, вона кинулась на Одновухого. Той відштовхнув її грудьми і, побачивши, що відступ йому відрізано, але не втрачаючи надії таки добігти до саней, рвонувся до них по колу. Щохвилі наспівали ще вовки й приставали до погоні. Вовчиця все гналася за Одновухим, сама на відстані стрибка від нього.

— Куди ти? — раптом спитав Генрі, поклавши руку товаришеві на плече.

Білл скинув руку.

— Не можу я терпіти, — сказав він. — Більше не візьмуть у нас жодного собаки. Я їм покажу.

З рушницею в руках він кинувся в кущі, що росли обік стежки. Замір його був ясний: вважаючи санки за центр кола, яким пробігав Одновухий, Білл розраховував перетяти його в тій точці, куди погоня ще не добігла. Серед білого дня, з рушницею в руках було цілком можливо налякати вовків і врятувати собаку.

— Будь обережний, Білле! — гукнув йому навздогін Генрі. — Не важ марно життям.

Він сів на санки й став чекати, що буде далі. Нічого іншого йому не лишалось. Білл незабаром зник з-перед очей, але час від часу поміж кущів та ялин, що росли окремими гуртами, з'являвся і знову щезав Одновухий. Генрі зрозумів, що становище собаки безнадійне. Той відчував усю небезпеку, що була перед ним, але мусив бігти по зовнішньому колу, а вовча згряя бігла по внутрішньому, коротшому. Шкода було й гадки, щоб Одновухий настільки випередив своїх переслідувачів, аби раніше за них перетяти їхнє коло й добігти до саней.

Різні лінії хутко зближувалися. Генрі знав, що десь отам на снігу, заслонені від нього деревами й кущами, от-от зійдуться зграя вовків, Одновухий і Білл. Трапилось це навіть раніше, ніж він сподівався. Пролунав постріл, за ним ще два, раз по раз, і Генрі зрозумів, що Білл уже вистріляв усі свої набої. Слідом за пострілами почулося страшенне скавуління та гарчання. Генрі розпізнав перелякане виття Одновухого і квиління пораненого вовка. І все. Гарчання стихло. Квиління завмерло. Тиша знов огорнула безлюдний край.

Генрі довго сидів на санях. Йому не треба було йти побачити, що сталося. Він знав це так добре, неначе воно трапилось перед його очима. Тільки один раз він скочив на ноги й хутко витяг сокиру з саней, але потім знову сів і задумався, а останні двоє собак, зовсім перелякані, тулилися до його ніг.

Нарешті він підвівся, немов побитий, і став запрягати собак. Потім перекинув мотуза собі через плече і разом із собаками потяг санки. Та пройшов він небагато. Тільки-но стало смеркати, він спинився на ніч і припас собі чимало хмизу; тоді нагодував собак, зварив вечеряти, поїв і постелився коло самого вогню.

Однак виспатись йому не судилося. Не встиг він і очей стулити, як вовки підійшли майже до самого вогнища. Тепер не треба було напружувати зору, щоб розгледіти їх. Вовки оточили його й багаття тісним кільцем. При світлі вогню він добре бачив, як вони лежали, сиділи, підповзали на животах, снували навколо. Деякі навіть спали. По-собачому згорнувшись на снігу клубками, вовки втішались сном, а він не смів тепер і очей стулити.

Увесь час Генрі підтримував яскравий вогонь, знаючи, що тільки цим він може врятувати своє тіло від ікл голодних вовків. Обидва собаки лежали обік нього. Вони жалібно скавучали й тулились до його тіла, шукаючи захисту, а коли який вовк підходив дуже близько, починали розпачливо гарчати. Кільце тоді одразу починало рухатися, вовки схоплювалися з місць, пориваючись нетерпляче вперед, і над усім

підносилося їхнє завзяте виття й гарчання. Потім вони лягали, і декотрі з них навіть засинали знову.

Та кільце стискалося щодалі тісніше. Потроху, дюйм за дюймом, то там, то там вовк підповзав усе ближче, доки вся зграя опинилась, може, на відстані одного стрибка від Генрі. Тоді він став вихоплювати головешки з вогнища й кидати ними у звірів. Це викликало поспішний відступ, який супроводило люте виття і перелякане гарчання, коли добре кинута головешка обпікала занадто зухвалого хижака.

На ранок Генрі був знесилений і змарнілий, очі його позападали від безсоння. Ще потемки він зварив собі снідати, а о дев'ятій годині, коли розвидніло і вовча зграя відійшла, взявся до роботи, яку обміркував за цю довгу ніч. Він зрубав кілька молодих ялин і, прив'язавши їх навхрест до стовбурів великих дерев, зробив щось наче поміст. Потому, перекинувши через нього мотузки від саней, за допомогою собак підняв і поклав там зверху труну.

— Вони з'їли Білла, може, з'їдять і мене, але вас, добродію, вони не дістануть, — сказав він, звертаючись до мерця, похованого на деревах.

Управшись із цим, Генрі рушив у дорогу. Порожні санки легко мчали за собаками, що гнали чимдуж, як і людина, добре розуміючи, що порятунок їхній — якнайшвидше дістатися форту Мак-Геррі. Вовки вже зовсім осмілилися і бігли спокійною риссю за саньми й поруч, повисолоплювавши червоні язики та поводячи худючими боками. Вони були страшенно худі — самі кістки й шкура, та м'язи повипинались мотуззам, аж Генрі дивувався, як вони ще тримаються на ногах і у сніг не падають.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ